

SLAVISTICA

Ч. 35

ЯР. РУДНИЦЬКИЙ

Бернс і Шевченко

Burns and Shevchenko

Накладом Української Вільної Академії Наук

Вінніпег

1959

Канада

SLAVISTICA
Proceedings of the Institute of Slavistics
OF UKRAINIAN FREE ACADEMY OF SCIENCES
No. 35

J. B. RUDNYC'KYJ

Burns and Shevchenko

Winnipeg

1959

Canada

Published by Ukrainian Free Academy of Sciences

SLAVISTICA
Праці Інституту Слов'янознавства
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
Ч. 35

ЯР. РУДНИЦЬКИЙ

Бернс і Шевченко

diasporiana.org.ua

Вінніпер

1959

Канада

Накладом Української Вільної Академії Наук

Printed by
THE NEW PATHWAY PUBLISHERS LTD.
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man.

ПЕРЕДМОВА

Дбаючи про закріплення культурно-наукових зв'язків на міжнародному терені, УВАН у Канаді передала в 1955 р. фотостат поеми Б. І. Антоніза про Альказар до Музею в Толедо в Іспанії, що викликало широкий відгомін в іспанській пресі й журналах. До 1955 р. поема Антоніза була невідома іспанцям, так як до 1959 р. невідомі були шотляндцям Франкові переклади їхнього національного барда Роберта Бернса. З нагоди 200-ліття народин цього поета УВАН вислала фотостат Франкових перекладів до Музею Р. Бернса в Алловою, Шотляндія, й вони належать тепер до найстарших слов'янських перекладів шотляндського поета в цьому Музею (1879—1896).

Відзнагаючи роковини Бернса, УВАН видає теж і працю проф. Яр. Рудницького про Бернса й Шевченка. Є це перша окрема студія на цю тему й вона повинна запозаткувати порівняльно-літературні дослідни над життям і творчістю обох поетів тим більше, що відповідних праць у підсоветській Україні немає. Оpubлікована недавно розвідка І. П. Симоненка “До характеристики поетизного стилю Роберта Бернса” (Радянське Літературознавство”, з. 5, Київ 1958), хоч і змальовує Бернса як полум'яного борця за національне визволення шотляндців, то ні словом не згадує аналогій із українським генієм і його боротьбою за волю українського народу. Тим то видання цієї праці має теж і своє значення в українському аспекті — надолужувати недостаті української науки на Батьківщині.

За Управу УВАН:

Д-р М. І. Мандрика

I.

Роберт Бернс народився 25-го січня 1759-го р. в селі Алловай недалеко Айру на західньому побережжі південної Шотляндії, що визначається умірковано-гористим краєвидом, поперериваним полями, річками, ставками. Сам Алловай положений дуже мальовничо над річкою, має характер типового шотландського сельбища з однією головною вулицею і обабічними рядами будинків, із переулками й площами. Хата, в якій народився поет, зберігається по середині Алловаю. Це довгий будинок під солом'яною стріхою з маленькими віконцями, курними печами, бідною селянською обстановкою того часу. Кімната, в якій народився майбутній поет, темна й непривітна, різко контрастує з прекрасним докільям, огородом і садом, що за нею.

Родина Бернсів, що оселилася в Алловаю в XVIII ст., не була багата. Батько Вілліям ледве міг вижити 5 дочок і 2 синів з семи моргів неврожайного поля. Хоч неосвічений селянин, батько Бернса визначався здоровим "хлопським розумом" і прагнув освіти для дітей, головно ж для синів. Маючи сім років, Роберт враз із своїм молодшим братом Гілбертом почав учитися в місцевого дяка Джона Мердока грамоти. Дяк не дуже любляв збиточного, жвавого й веселого Роберта й не віщував йому майбутнього. Проте серед товаришів-однолітків Роберт здобув скоро велику популярність власне своїми хлоп'ячими жартами й погідним настроєм.

Наука в дяка не тривала довго, несповна 3 роки. Роберт навчився читати й писати й мусів взятися за працю — допомагати батькам в господарстві. Як пізніше Шевченко, він хлопцем "пас ягнята за селом", хо-

див за плугом, молотив збіжжя, помагав матері в хатній праці. При цьому працював над собою: читав Біблію, календарі, збірники шотландських пісень, твори Попа, тощо. На пасовищі, пильнуючи овець та корів, вивчав французьку мову та зачитувався доступною йому літературою. Пильна праця над собою скоро дала наслідки, Роберт почав віршувати. Не раз, бувало, спинав коней і плуг і починав читати братові свої вірші, здебільшого насмішливо — сатиричні твори на сільські відносини. Багато в цих віршах автобіографічного матеріалу.

Перший вірш “Гарний Нелл” — був написаний у 1775 р., коли Бернсові було 17 років, і був присвячений одному з товаришів Бернса, що в сусідстві орали свої ниви.

На 25-ому році життя помер поетові батько. Ще й досі на могилі Вілліяма Бернса в Аллової зберігається епітаф з-під пера поета. Ось він у перекладі І. Франка:

*В гнійх огах є сльози співзуття,
Зблизись, стились і прочитай це гладко:
Хто тут лежить, був за життя
Найліпший муж, друг вірний, щирий батько.*

*На людське горе серце мав м'якеє,
Проти насилля й кривд незламний гірш скали;
Любив людей, та зло ненавидів душею,
І хиби всі його із зесноти плули.*

Після батькової смерті обидва брати винайняли ферму в недалекому Мосгіл, але цей крок не приніс їм успіху. Знеохочений цим, а теж і труднощами щодо наміреного подружжя з Джіною Армур, Роберт Бернс рішився виїхати за море. Перед виїздом виїшла його перша збірка поезій “Вірші, головню шотландською мовою” (Кілмарнок 1786) і вона принесла йому славу й гроші. Замість плисти до Західніх Індій, він поїхав до Единбургу й там став популярною літературною по-

статтю, нав'язуючи знайомства з тодішнім інтелектуальним і товариським світом Шотляндії.

Але захоплення й “мода на Бернса” в столиці Шотляндії скоро пройшла й поет, кинувши Единбург, пустився в подорож по рідному краю, відвідуючи шотляндських селян та спостерігаючи їхнє життя серед прекрасної природи. В одному з тогочасних віршів Бернс каже:

*“Мое серце не тут,
Мое серце в горах,
Воно полює на оленів;
Мое серце там,
Де колиска відваги,
Де крайна краси.*

*І де б я не був,
Куди б я не мандрував,
Завжди я тужу за горами.*

*Прощавайте засніжені верхи,
Прощавайте зелені долини,
Прощавайте дрімугі ліси,
Прощавайте бистротегні потоки.”*

В міжчасі зайшли зміни в його особистому житті. Він одружився з Джіною Армор і незабаром прийшли на світ діти. Треба було прокормити сім'ю. Він кинув хліборобство й переїхав у містечко Дамфріс, де прийняв посаду акцизного урядовця. Маючи труднощі з “начальством” через свої вірші, а головню сатиричні епіграми, він не авансував у чинах, а часом одержував остерігальні письма від вищої влади, включно з відомим загально “наказом” — “служити, а не думати”, на відвороті якого він негайно відписав:

*“До політики не пхайся, будь слітий і глух,
Коли наймлено тебе за плату,
Забудь те, що маєш зір і слух —
Вони — привілей тільки багатих!”*

Добре познайомлений з працею акцизника, а з другого боку не маючи спеціального замилювання до своєї служби, він написав був "Пісеньку про чорта й акцизника":

*Йшов дідько гезез місто свищуги,
Ніс у пекло акцизника сказуги.
Кригать баби: "Бери, дідьку, що твоє!
Най там в пеклі грішним жару піддає!"*

*Дідько шмигнув! Дідько шмигнув
І акцизника поніс!
Аж підскозив, аж підплигнув
Із акцизником пан-біс.*

*Вари тепер пиво й брагу, що хто хоз!
Співай, гуляй, хоз і хату перескоз!
Та дякуймо пана-біса на весь світ,
Що взяв собі акцизника на обід!*

*Вижилясом, викрутасом скаже люд,
По хатах і по стодолах танці йдуть;
Як світ світом ще весь край так не гуляв,
Як тоді, як біс акцизника побрав.*

*Дідько шмигнув! Дідько шмигнув
І акцизника поніс!
Аж підскозив, аж підплигнув
Із акцизником пан-біс.*

(Переклад Івана Франка)

Бернс помер у молодому віці від туберкулози, 21 липня 1796 р. на тридцять восьмому році життя.

II.

Якось втерлося вже в західньому світі порівняння нашого Шевченка до шотландського національного барда. Останньо це порівняння зробив покійний проф. В. К. Матьюс із Лондонського університету в своїй цікавій брошурі про Шевченка: *Taras Shevchenko: The Man and the Symbol*. (Лондон, СУБ, 1951): “Він (Шевченко) був очевидно другим Бернсом, але все таки Шевченко був більш впливовий як Бернс, тому що цей останній жив і помер у добу Просвічення, коли зацікавлення долею поневолених щойно почало звертати увагу на себе з боку поважних, співчуваючих людей” (стор. 4).

“Порівняння з Бернсом — пише далі проф. Матьюс —, якого Шевченко знав принайменше з його розголосу, дуже повчальне. Обидва походили з селян і з іншої народности, як та, що була при владі; обидва, як письменники, були до певного ступня самоуки; обидва писали частково народною, а частково чужою літературною мовою; обидва були дуже чутливі, в характері мали виразно акцентовану емоційність і податливість на враження; обидва терпіли соціяльне пониження; і врешті обидва померли в розмірно молодому віці. Але різниці між обома поетами є може більші як подібності, і либонь найбільш яскрава при цьому різниця їхнього правного положення. Це може видаватися суперечним із нашою заввагою про їхню приналежність до селянського стану. Але на ділі воно не так. Бернс був вільною людиною, тоді як Шевченко народився кріпаком і здобув волю щойно на 24-ому році життя, щоб втішатися нею тільки 9 років з усіх 47 років життя. Це основний факт в Шевченковій біографії

й його завжди треба мати перед очима. Бо ж це й надавало тону всій його поезії; це казало йому порівнювати себе з земляками, що аж до 1861 р. були в неволі польських і російських поміщиків; це дало йому сильну любов до української землі; і це врешті дозволило йому ясно бачити соціальне й національне лихо, що панувало в його нещасній батьківщині. Шевченко відрізняється від Бернса ще й тим, що він був мистцем не тільки слова, але й пензля. Насправді Шевченко — малляр був більш відомий у свою добу, як Шевченко-поет. А є ще й третій момент, щодо якого обидва поети різняться між собою: Бернсова воля ніколи не була загрожена тюрмою, чи ув'язненням, Шевченкова ж воля була тільки коротким інтервалом у його важкому житті” (стор. 5).

Подібні думки висловив ще в 1936 році проф. Р. В. Сетон-Ватсон у передмові до праці проф. Д. Дорошенка п. н. “Taras Shevchenko, the National Poet of Ukraine” (Прага 1936).

З українського боку — наскільки нам відомо — не було таких порівнянь і досі я не зустрічався з якоюсь глибшою аналізою “життя й творчості” обидвох поетів власне з цього погляду. Правда, Олесь Бабій в одній із своїх статей про Бернса, місцями нав'язує до Шевченка, напр.:

“Роберт Бернс для Шотляндії це те, що Шевченко для України, але — Шевченко був співцем народу, який відроджується, а Бернс співець народу, що повільно вмирає як окрема нація і зливається з англійським народом”.

“Читаючи життєпис найбільшого шотландського поета, ми мусимо дивуватися, що життя Бернса так сильно нагадує життя нашого найбільшого поета Шевченка”.

“Тепер шотляндці відвідують могилу Бернса так, як українці відвідували могилу Шевченка”.

“Поезії Бернса не мають того творчого полум’яно-го патосу, який мають поеми Шевченка, але в них є той самий чар безпосередності, простоти, щирости генія — самоука, який має творчість нашого автора “Кобзаря”...

“Поема Бернса “Плач Марії, шотляндської королеви”... відіграла в житті шотляндців ту роллю, яку відіграли в нас історичні поеми Шевченка”*)).

Останньо дуже “полум’яно” виступив проти зрівнювання Шевченка з Бернсом Євген Маланюк у брошурі “Малоросійство” (Нью Йорк 1959, стор. 29 - 30):

“За царів — пише Маланюк — малороси препарували (“закобзарювали”) Шевченка досить наполегливо, але й досить “кустарно”, в порівнянні з тією індустріялізованою препарацією, що її dokonano протягом сорока літ в УСССР. Знечулювалося у читача саму Шевченківську емоцію, самий інстинкт шевченківства для того, щоб — у відповідний момент — вирізати Шевченка з національної психіки майже хірургічним способом. А якщо ні, то, принаймні, зробити з Шевченка провансальського Ф. Містрала, або шкотського (так! Я. Р.) Р. Бернса”.

Нам здається, що це “святе обурення” й високо-поетичний докір Маланюка ніяк не видержує серйозної критики. Поперше, в науці літературознавства треба порівнювати поетичну спадщину творців, бо тільки тоді вона може стати виразнішою й дати уточнені аналогії й протилежності. На цьому й спирається від більш, як сто років порівняльне літературознавство. Подруге, твердження нашого заслуженого публіциста й визначного поета позбавлене якоїнебудь аналізи й доказів. Боно стоїть далеко нижче від наведеної статті Бабія, що хоч і не вичерпно, але все таки досить переконливо з’ясувала збіжності й розбіжності в творчості обох поетів.

*) Ол. Бабій: Бард Шотляндії — Роберт Бернс. Українська Трибуна, Мюнхен, 21/1947.

Основна праця про аналогії Бернса й Шевченка й в тому про шотландців і українців жде ще свого дослідника.

Одначе думасмо, що коли Шевченка можна називати “українським Бернсом”, то вільно й Бернса називати “шотландським Шевченком”, з тим застереженням, що це порівняння сперте виключно на формальному, сказати б, математичному зіставленні: коли $a=b$, то тим самим $b=a$.

Роковини Бернса в 1959 р. й становище Маланюка дали привід до цих рядків. Їх опубліковано було частково на сторінках вінніпезького “Нового Шляху” (пор. чч. 9-12/1959), частково в торонтонському “Гомоні України” (ч. 7/1959), а частково в джерсі-сітівській “Свободі” (ч. 60/1959).

III.

Коли можна якнебудь порівнювати обидвох поетів — Шевченка й Бернса, то спільна їм передусім перевага національного над універсальним у тематиці, та близькість до народної творчості в формі й стилі. Одначе багато різниць між ними, хто зна чи не більше, ніж схожості.

Насамперед треба відмітити, що в творчості шотландського барда більше поем і віршів у стилі Шевченкових побутових творів “Наймички”, “Катерини”, тощо, з менше трагічним змістом. Взагалі Бернс — поет-веселун і головню завдяки цьому він популярний у шотландців. Таку побутово-жартівливу поему, як напр. “Тем о’Шантер” — про сільського п’янюгу з нахилом до філософування, знає майже кожен шотландець напам’ять і цитує при всяких нагодах. Життєві шляхи й обставини обидвох великих поетів були різні й це немало заважило на їхньому ідейному й мистецькому себевиаві.

Не можна, одначе, зовсім заперечити деякі аналогії і збіжності у тематиці й ідеології обох поетів. Тут передусім треба відмітити, що Бернс, хоч і в меншому й менш “полум’яному” масштабі, все таки був герольдом волі, національної, соціальної, особистої. Так як український геній у “Посланні” й “Заповіті”, так шотландський бард у своїх поемах “Шотландська слава”, “Брус до шотландців перед битвою під Баннокберн” і ін. взивав земляків до боротьби за національне визволення:

*Хай тільки той останеться між нами,
Хто за вітгизну ладен вмерти.
Хто прагне волі, щастя, права й слави,
Хай іде за мною в бій!*

*Героїв давніх пам'ятайте, друзі,
А не кайдани їх нащадків.
Хоч наша кров напоїть землю в лузі,
Краще житимуть сини!*

*Тиранів проженемо з батьківщини,
Мез принесе народу волю,
Славетні дні для нашої країни.
То ж до гину — або смерть!
(Брус до шотландців...)*

Як же близько стоїть ця поема своїм змістом до Шевченкових закликів у “Заповіті”:

*Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте.*

Обидва поети-патріоти впевнені в тому, що тільки національна революція принесе сподівану волю їхнім народам й шлях до цієї волі вони бачать у повсякденній боротьбі, у безкомпромісовому опорі загарбникам.

У війні північної Америки за незалежність Бернс бачив заповідь того, що мало здійснитися в його країні. І тут знову нагадуються слова Шевченка:

*Коли
Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А діждемось — таки колись!*

Так як Шевченко, Бернс розв'язував національне питання шляхом революції, так соціальне шляхом еволюції на базі принципів християнської етики. Шевченкове

*Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата... ,*

хоч і в іншій формі не рідко звучить із Бернсових поезій. Показова з цього погляду його поема “Чесна

убогість”, що її наводимо в перекладі І. Франка:

Ти голову повісив гнеть
За те, що бідний, будь-що-будь?
Геть, неклюзимий рабе, геть!
Ми гордимось тим, будь-що-будь!
І будь-що-будь, і будь-як-будь,
Хог злидні й клопоти гнетуть,
То ранга є лише пезать,
А муж є злото, будь-що-будь.

Хог одіж наша проста є,
А страва — хліб і сіль і що-будь,
Най дурень в шовках вина п'є,
А муж є мужем, будь-що-будь,
І будь-що-будь, і будь-як-будь,
Не в золоті, не в строях суть,
А гесний муж є сам свій цар,
Хог як він бідний, будь-що-будь.

Ось глянь, ця лялька лордом звесь,
Розприндивсь, сам не зна, як буть!
Най перед ним сто люда гнесь,
А він є дурень, будь-що-будь.
І будь-що-будь, і будь-як-будь,
Най там ордерів повна груди,
Свобідний ум глядить на се
І посміється, будь-що-будь.

Бароном міг король зробить,
Князем і графом, ще гим-будь,
Та гесним мужем вас зробить
І цар не може, будь-що-будь!
І будь-що-будь, і будь-як-будь,
Не в урядах, титулах суть, —
Високий ум і ясний зір
Над все те вищі, будь-що-будь.

Тож дбай усяк, щоб сталось так —
І станесь так, хог будь-що-будь !—

*Щоб ум і гесть у світі скрізь
Запанували, будь-що-будь,
І будь-що-будь, і будь-як-будь,
Ще станесь так, хог будь-що-будь,
Щоб головіку головік
Був братом всюди, будь-що-будь!*

Отже братерство — важлива й найперша основа соціальної рівності між людьми. Бернс тут дуже близький до Шевченка в своїй ідеології. Не “боротьба класів”, а перевага “ума і чести”, віра в природній розвиток людської гідності на базі братньої любови, отже на базі принципів християнського співвідношення між одиницями — розв’язка соціального питання не тільки в вузько-національних рамках, але в світовому, вселюдському масштабі.

“Релігія — пише Бернс — повинна бути простою справою, тому що вона однаково відноситься до вчених, як і до невчених, до багатих однаково, як і до бідних”. (З листів Бернса).

Бернс негативно ставився до національних відступників. Його вірш “Відповідь вірнопідданам уродженцям Шотляндії” (пор. стор. 22) нагадує місце з Шевченкового “Послання”, де поет картає “варшавське сміття, грязь Москви”.

* * *

Але що найбільш спільне й прикметне Шевченкові й Бернсові — їхній культ серед земляків. Можна сміло сказати, що культ Бернса (в інших формах) дорівнює своєю масовістю культові Шевченка й власне передусім із цього погляду можемо про нього говорити як про “шотляндського Шевченка”.

Відвідуючи в 1957 р. Аллоуай і Музей Р. Бернса, я мав змогу особисто переконатися про цей культ: безліч особистих і групових (“організованих”) тур до Аллоуая, маси відвідувачів — все це робило на мене враження прощ до пам’яткових місць релігійного, чи національного почитання.

Як треба було сподіватися, роковини Бернса пройшли широким відгомонам у світі. Святкували їх теж по-своєму і в Советському Союзі. І так напр. “Радянська Україна” в числі з 25 січня 1959 р., принесла статтю п. н. “Співець свободи”, в якій підкреслено — ясна річ — що Бернс писав сатиру “проти тих, хто відбирав у бідняка останні крихти, прирікав його на голод і темряву, — проти церковників і вельмож, проти поміщиків, великих землевласників”. Приблизна інтерпретація, що її знаходимо в підсоветській критиці у віднесенні до нашого національного генія Тараса Шевченка: Бернс був виключно соціяльний борець за свободу “селян і робітників”. Те, що він був глибоко релігійною людиною, те що він — як Шевченко — в душі християнської любови розв’язував соціяльні питання, те все промовчано в статті. Адже ж ніхто інший, а Бернс у своїх листах писав:

“Релігія була всеньке моє життя головною справою й моєю найдорожчою відрадою” (Лист до п. Данлоп).

Бернс у советській інтерпретації це співець миру й дружби народів і тих, “хто бореться проти темних сил, які розпалюють вогнища нових воєн і зазіхають на мир і щастя трудящих усього світу”.

Цікаве, що П. Довгаль, автор цитованої статті, згадує всіх “революціонерів-демократів”, що перекладали Бернса в Росії. Тут і Курочкін, і Михайлов, і Щепкін-Купернік, включно з С. Маршаком. Навіть є й цитата з Бернса в російському перекладі:

*Могу вам предсказать я,
Что будет день,
Когда кругом,
Все люди станут братья!*

Українських перекладів автор статті в “Радянській Україні”, чи не знає, чи не хоче знати. Навіть перекладів Івана Франка він не цитує, хоч вони були надруко-

вані в недавньому київському збірному виданні творів поета.

Краще впорався з темою І. П. Симоненко в студії “До характеристики поетичного стилю Роберта Бернса”, Радянське літературознавство, ч. 5, Київ 1958, стор. 71—89, хоч і тут зустрічаємо дань офіційній лінії партії з обов’язковим ствердженням, що “Бернс поряд з Данте, був найулюбленішим поетом Карла Маркса” (стор. 71).

IV.

На закінчення подасмо декілька вільних перекладів Бернсових віршів на українську мову:

БРУС ДО ШОТЛЯНДЦІВ ПЕРЕД БИТВОЮ ПІД БАННОКБЕРН

*О ви, сини Шотляндії старої,
Нащадки Воллеса і Бруса,
На ворога, хоробрі, славні вої,
Перемога, або смерть!*

*Ми ждали довго й день розплат приходить,
Ворожі лави перед нами,
Едвард війська свої на нас наводить,
І кайдани, і ясур.*

*Коли між вами є такі, що трусять,
Бажають, як раби померти,
Із наших лав назавжди вийти мусять,
Ім не місце проміж нас!*

*Хай тільки той останеться між нами,
Хто за вітгизну ладен вмерти,
Хто прагне волі, щастя, права й слави,
Хай іде за мною в бій!*

*Героїв давніх пам'ятайте, друзі,
А не кайдани їх нащадків.
Хоз наша кров напоїть землю в лузі,
Краще житимуть сини!*

*Тиранів проженемо з батьківщини,
Мез принесе народу волю,
Славетні дні для нашої країни.
То ж до гину — або смерть!*

ВІДПОВІДЬ
“ВІРНОПІДДАНИМ УРОДЖЕНЦЯМ ШОТЛЯНДИЇ”

*Ви — вірнопіддане престолу сміття,
Пируйте й забавляйтеся в цю мить!
Та знайте: Вас ні гріш, ані століття,
Ніщо від сорому не захистить!*

НАПИС НА МОГИЛІ ВЧИТЕЛЯ ЛАТИНИ

*Тобі ми кланяємось низько,
Востаннє кажужи "Амінь!"
Грішив ти рідко по-англійськи,
Хай Бог простить Твою латинь!*

НАПИС НА МОГИЛІ СКУПАРЯ

*В могилі цій поховані,
Твої, скупий, останки,
Тепер ти в царстві Сатани
Сторожити його банку.*

НАПИС НА МОГИЛІ ВИДАВЦЯ

*Усе, що тлінне було в ньому,
Навік в могилі цій спогило,
Та — кажуть люди — діло в тому,
Що Джон не мав душі, лиш тіло!*

З ПОЕМИ "ТЕМ О'ШАНТЕР"

*А людське щастя
Маком ніжним розквітає,
Зірвеш його — пропав весь зар.*

*Хвилина втіх
Сніжинок роєм прилітає
І тане, мов у літній жар.*

*Веселкою
Із серця радість витиває,
На дні лишає попіл — згар.*

ЛОРД ГРЕГОРІ

(Баллада)

*Реве, лютує хуртовина,
Північний вітер завива,
До лорда стукає дівчина,
Ніхто дверей не відкрива.*

*“О лорде Грегорі, мій милий,
Відкрий мені Ти серце й дім!
Це я, мій орле сизокрилий,
Не можу повернутися к своїм.*

*Згадай той ліс на гір узбіззі,
Де серцю волю я дала,
Де мрії всі свої дівизі,
Тобі одному оддала.*

*Згадай, як клявся там, що завжди
Любити будеш Ти мене,
Що крім святої тії правди
Все інше — лож, все промине.*

*Та серце в Тебе, лорде, з криці,
Не пам'ятаєш наших днів.
То ж краще згину в громовиці,
Аніж вернуся до батьків!*

*О небо, смерть пошли у Бозі,
Хай вігним сном отут засну
На лорда Грегорі порозі,
Простивши всю йому вину!”*

ЛЮБОВ

Моя любов трояндою
Цвіте в Твоїм саду,
Моя любов — мов пісенька,
В життя я з нею йду.

Сильніш Твої зар-краси
Моя любов одна,
Хоз як її Ти не гаси,
Горітиме вона.

Скоріше висохнуть моря,
І скелі ружнуть з місць,
Скоріше, як любов моя,
Щезнуть піски в безвість.

Прощай, мені у путь пора,
Моя єдина Ти!
Вернусь до Твого ще двора,
Хоз треба б вік іти!

ЕПІТАФ НА МОГИЛІ БАТЬКА

*О, ви, що проллете сльозу над цим гробом,
Підходьте сюди в побожній шанобі:
Тут спозивають останки любого мужа,
Ніжного батька й великого друга,
Серце його співзувало людським терпінням,
І не лякалось воно людської гордості;
Він був приятель людей — ворог тільки злого,
І навіть у нещасті йшов дорогою гесности.*

BURNS AND SHEVCHENKO

ENGLISH SUMMARY

The present publication commemorates the 200th anniversary of birth of Robert Burns, the national bard of Scotland. It contains a comparison of works of Burns and those of Taras Shevchenko which was made by Professor J. B. Rudnyckyj at a special session of Ukrainian Free Academy of Sciences — UVAN of Canada held on January 23rd, 1959, in Winnipeg, Manitoba. Professor Rudnyckyj made also a survey of the poems of Burns translated into Ukrainian and other Slavic languages. The Ukrainian Academy sent a photostatic copy of Ivan Franko's translations of Burns (1879-1896) to the Guardians of Robert Burns Museum at Alloway, Scotland.

On pp. 21—30 of the present publication Prof. Rudnyckyj's translations of Burns' poetry are given.

SLAVISTICA

A series relating to Slavic languages, literatures, cultures, ethnography, archeology etc., with special attention to the problems of Eastern Slavic world. Published by the Institute of Slavistics of UVAN in Winnipeg, Canada.

Appears three times a year:

- No. 1. **The tasks of Slavic Philology and Ukrainian Slavistics** (in Ukrainian), Augsburg, 1948.
- No. 2. **V. Chaplenko: Ukrainisms in the language of M. Hohol (N. Gogol)** (in Ukrainian, with a French resume), Augsburg, 1948.
- No. 3. **Ivan Sydoruk: The problem of the Ukrainian White-Ruthenian Lingual Boundary** (in Ukrainian, with English and German resumes 2 maps), Augsburg, 1948.
- No. 4. **J. B. Rudnyckyj: Slavic and Baltic Universities in Exile.** (in English), Winnipeg, 1949.
- No. 5. **J. Byrych: A Page from Czech-Ukrainian Relations** (in Ukrainian), Winnipeg, 1949.
- No. 6. **R. Smal-Stocky: The Origin of the Word "Rus" in English,** Winnipeg, 1949.
- No. 7. **V. Chaplenko: The Language of "Slovo o Polku Ihorevi"** (in Ukrainian with an English resume), Winnipeg, 1950.
- No. 8. **I. Mirtchuk: Das Daemonische bei den Russen und den Ukrainern** (in German), Augsburg, 1950.
- No. 9. **J. B. Rudnyckyj: Slavistica Canadiana A.D. — MCML** (in English and Ukrainian), Winnipeg, 1950.
- No. 10. **Geo. W. Simpson: The Names Rus', Russia, Ukraine and their Historical Background** (in Engl.), Winnipeg, 1951.
- No. 11. **Metr. I. Ohienko: An Early 17th cent. Ukrainian Russian Dictionary.** (in Ukrainian and Russian), Winnipeg, 1951.
- No. 12. **V. J. Kaye: Slavic Groups in Canada** (in Engl.), Winnipeg, 1951.
- No. 13. **P. Fylypovych: Hohol's (Gogol's) Ukrainian Background.** (in Ukr.), Winnipeg, 1952.
- No. 14. **W. Kirkconnell: Common English Loanwords in E. European Languages.** (in English), Winnipeg, 1952.
- No. 15. **J. B. Rudnyckyj: Slavica Canadiana A.D. 1951** (in English), Winnipeg, 1952.
- No. 16. **J. Sherekh: Participium Universale in Slavischen.** (in German), Winnipeg, 1953.

- No. 17. Lucyk G. M.: **Old Church Slavic as a Religious Cult Language.** (in Ukrainian with an English summary), Winnipeg, 1953.
- No. 18. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1952.** (Multilingual), Winnipeg, 1953.
- No. 19. I. Sydoruk: **Ideology of Cyrillo-Methodians.** (in English), Winnipeg - Chicago, 1954.
- No. 20. P. Kovaliv: **Ukrainian and the Slavic Languages.** (in Ukrainian), Winnipeg, 1954.
- No. 21. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1953.** (Multilingual), Winnipeg, 1954.
- No. 22. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavische und indogermanische Akzentdubletten** (in German with English, French, Russian and Ukrainian summaries), Winnipeg, 1955.
- No. 23. W. J. Rose: **Cradle Days of Slavic Studies** — Some Reflections (in English), Winnipeg, 1955.
- No. 24. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1954** (Multilingual), Winnipeg, 1955.
- No. 25. V. Swoboda: **The "Slavonice" Part of the Oxford Heptaglot Lexicon.** A Ukrainian-Latin Vocabulary of the 1st Half of the 17th Century (in Ukrainian, English, and Latin). Winnipeg, 1956.
- No. 26. M. I. Mandryka: **A Phase of Bulgarian-Ukrainian Literary Relations.** Shevchenko's Influence on Bulgarian Poetry (in Ukrainian and Bulgarian), Winnipeg, 1956.
- No. 27. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1955** (Multilingual). Winnipeg 1956
- No. 28. A. Franko-Kluchko: **Ivan Franko's Manuscripts in Canada** (In Ukrainian). Winnipeg, 1957.
- No. 29. P. Kovaliv: **Adjectival Participles in the Slavic Language** (In English). Winnipeg, 1957.
- No. 30. J. B. Rudnyc'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1956** (Multilingual). Winnipeg, 1957.

Price: \$0.50 per copy (No. 25 — \$1.00)

Obtainable at:

U V A N P. O. Box 3597, Station B., Winnipeg, Man., Canada.

H1m
200

320013